

[Kristen Amby.]

Jeg tror, vi kan sige med sandhed her i Danmark, at der ingen bitterhed er i vore hjerter, men kun gode ønsker for vort broderfolk og håb om, at vi stedse kan stå i en sammenknyttende forbindelse med hverandre.

Det er jo gået så ejendommeligt i vore nordiske lande, at udviklingen her har været den modsatte af den, der har fundet sted i hele den nyere tids historie både i Europa og rundt om i verden. Næsten overalt ellers er der jo sket en samling i retning af storstater, i den allernyeste tid tenderende imod gigantstater, ikke blot stormagten i lidt mere gammeldags forstand, men i retning af overmægtige imperier. Her i Norden er udviklingen gået modsat. I de sidste 150 år er tidligere, århundredgamle statsenheder opløst, men til gengæld lever nu i fredeligt og broderligt samarbejde de nordiske folk som frie og jævnbrydige stater. Der er for mig ingen tvivl om, at denne udvikling, som man måske mange andre steder ville højt beklage, her i Norden har udløst dybe og stærke kræfter, både kulturelt og materielt, og det er et almindeligt ønske hos alle vore folk, at samarbejdet og sammenholdet må vokse i tiden, der kommer. Men det er samtidig vor tro, at den udvikling, vi har gennemløbet, har båret vore frie folk bedst, og i det hele taget er det at håbe, at udviklingen i verden som helhed, samtidig med at den vil bringe folkene nærmere hinanden, især da de folk, hvis tradition, kultur og politiske system hviler på det samme grundlag, også vil være til gunst for de særprægede og egenartede folkeindividualiteters kultur og skabende kraft. Tendensen henimod de meget store statslige enheder, som den tekniske og økonomiske udvikling måske kræver virkeliggjort, også af sikkerhedsmæssige grunde, er kun et betinget gode. Medmindre der i sådanne magtmæssige enheder virkelig er råderum og udviklingsmuligheder også for de små folkeindividualiteter, vil i det lange løb hverken kraften kunne bevares eller en skabende kultur have grobund. Enheden vil da blive en dødens monoton og ikke livets bevarer og hjælper. Jeg finder anledning til at sige det, fordi det er noget ganske bemærkelsesværdigt, at udviklingen hos de nordiske folk, som af andre regnes

for højt kultiverede og højt udviklede folk — det gælder også den jævne befolkning —, og hos hvem der i virkeligheden ikke mere eksisterer et proletariat, er foregået samtidig med, at forskelligartetheden er understreget ved, at det er blevet frie, selvstændige stater; og i en moderne verden, hvor alt tenderer i retning af enshed, skal det huskes, at i den periode har Norden udfoldet sig, både materielt og kulturelt, så stærkt som næppe nogensinde før.

Jørgen Jørgensen: Ved dette lovforslags gennemførelse sker der ingen ændring i det faktisk bestående forhold mellem Danmark og Island. Der fastslås kun det, som allerede er sket ved beslutningen i 1946, og det kan kun være rimeligt, at man nu lovfæster, hvad man dengang var enig om.

Som også fremhævet af de øvrige ærede ordførere, er det en historisk begivenhed, der sker ved ophævelsen af statsfællesskabet mellem Island og Danmark. Det er et led i en nordisk udvikling. På den ene side kan det godt have et vist vemodigt skær over sig, set fra et dansk synspunkt, men på den anden side må det siges, som det stærkt blev fremhævet af det ærede medlem hr. Kristen Amby, at det er i pagt med nordisk ånd og livssyn, at vi anerkender og indbyrdes respekterer det særprægede og selvstændige, som findes i hvert folk, og giver muligheder for, at dette kan udfolde sig på fri og naturlig måde. Jeg tror ikke, at de nordiske folk bliver svagere ved, at hvert enkelt af disse folk får muligheder for frit og på eget ansvar at udvikle sit særpræg og sine folkeejendommeligheder, når vi derefter på frit grundlag kan samarbejde om de problemer, som det er naturligt for os at samarbejde om. I modsætning til andre steder i verden er synspunktet her i Norden det, at fællesskab ikke nødvendigvis behøver at betyde statsfællesskab, men at fællesskab på kulturelle og åndelige områder, og at et økonomisk samarbejde meget vel kan foregå mellem selvstændige, frie nationer.

Jeg vil udtale ønske om, at den udvikling, der nu er skabt grundlag for indenfor de frie folk, hvoraf Island nu er en enhed på lige fod med de øvrige, må vise sig at være til gavn for de nordiske lande og folk, og at det også må kunne give anledning til, at noget tilsvarende kommer til at foregå.